

ТРАНСНАЦІОНАЛЬНІ КОРПОРАЦІЇ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

©2021 ВОСКОВОЄВА О. В., РОМАЩЕНКО О. С.

УДК 339.92
JEL: F23; F62

Воскобоєва О. В., Ромащенко О. С. Транснаціональні корпорації в умовах глобалізації економіки України

Дана стаття присвячена актуальній проблемі розвитку транснаціональних корпорацій (ТНК) в умовах глобалізації економіки. Основною характерною рисою ТНК є їх спроможність планувати, організовувати та контролювати господарську діяльність у різних країнах. Саме ця риса і відрізняє ТНК від інших учасників світової економічної системи. У статті проведено всебічне дослідження впливу транснаціональних корпорацій на світову економіку. У процесі дослідження виявлено, що вплив транснаціональних корпорацій на світову економіку незалежно від рівня їх розвитку зростає. Тому прями іноземні інвестиції – це важливий механізм, через який передаються заощадження від передових, промислово розвинених країн у країни, що розвиваються. Так, виявлено, що серед закордонних інвесторів найбільш інвестиційно привабливими в Україні є промисловість, оптова та роздрібна торгівля, професійна, наукова та технічна діяльність, інформація та телекомунікації, фінансова сфера та операції з нерухомістю. Привабливим для ТНК із промислово розвинених країн є також інвестування в інфраструктуру бізнес-послуг для обслуговування, перш за все, підприємств з іноземними інвестиціями. Досліджено також, що найбільше іноземного капіталу вкладено в Дніпропетровську, Київську, Донецьку, Одеську, Полтавську, Львівську та Харківську області. Зроблено висновок, що основне завдання – не протистояння або боротьба з впливом великих іноземних ТНК, а узгодження їх інтересів зі стратегічними пріоритетами економіки України, а також створення власних конкурентоспроможних ТНК. З цією метою виділено основні конкурентні переваги та негативні наслідки транснаціональних корпорацій.

Ключові слова: транснаціональні корпорації, глобалізація, інвестиції, інвестиційна привабливість.

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2021-1-21-27>

Рис.: 6. **Бібл.:** 14.

Воскобоєва Олена Володимирівна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки підприємств та соціальних технологій, Державний університет телекомунікацій (вул. Солом'янська, 7, Київ, 03110, Україна)

E-mail: voskoboevaelena1959@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0027-1823>

Ромащенко Ольга Сергіївна – кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки підприємств та соціальних технологій, Державний університет телекомунікацій (вул. Солом'янська, 7, Київ, 03110, Україна)

E-mail: ol4ikv1986@gmail.com

ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-3147-2022>

UDC 339.92
JEL: F23; F62

Voskoboeva E. V., Romashchenko O. S. Transnational Corporations in the Conditions of Globalization of Ukrainian Economy

This article is concerned with the actual problem of development of transnational corporations (TNCs) in the context of globalization of the economy. The main characteristic feature of TNCs is their ability to plan, organize and control economic activities in different countries. Precisely this is a trait that distinguishes a TNC from other participants in the world economic system. The article carries out a comprehensive study of the impact of transnational corporations on the world economy. The study identifies that the influence of transnational corporations on the world economy, regardless of the level of their development, is increasing. Therefore, foreign direct investment is an important mechanism through which savings are transferred from advanced, industrialized countries to developing countries. Thus, it is identified that among foreign investors the most investment attractive in Ukraine are industry, wholesale and retail trade, professional, scientific and technical activities, information and telecommunications, financial sphere and real estate operations. Also attractive for TNCs from industrialized countries is the investment in the infrastructure of business servicing, first of all, enterprises with foreign investments. It is also examined that most foreign capital was invested in Dnipropetrovsk, Kyiv, Donetsk, Odesa, Poltava, Lviv and Kharkiv regions. It is concluded that the main task is not to confront or combat the influence of large foreign TNCs, but to align their interests with the strategic priorities of the Ukrainian economy, as well as to create own competitive TNCs. To this end, the main competitive advantages and negative consequences of transnational corporations are allocated.

Keywords: transnational corporations, globalization, investment, investment attractiveness.

Fig.: 6. **Bibl.:** 14.

Voskoboeva Elena V. – PhD (Economics), Associate Professor, Associate Professor of the Department of Economics of Enterprises and Social Technologies, State University of Telecommunications (7 Solomianska Str., Kyiv, 03110, Ukraine)

E-mail: voskoboevaelena1959@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0027-1823>

Romashchenko Olga S. – PhD (Economics), Associate Professor of the Department of Economics of Enterprises and Social Technologies, State University of Telecommunications (7 Solomianska Str., Kyiv, 03110, Ukraine)

E-mail: ol4ikv1986@gmail.com

ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-3147-2022>

У сучасних умовах розвитку економіки головним елементом успішного економічного розвитку країни є активізація міжнародної діяльності, поглиблення міжнародних економічних

зв'язків між провідними компаніями. Так, в умовах інтенсивної глобалізації економіки набувають усе більш впливової ролі транснаціональні корпорації (ТНК). Кожен рік нові ТНК не тільки виходять на

міжнародні ринки, а й поширюються на більшу кількість країн, включно з Україною. Важливість дослідження процесів транснаціоналізації та визначення ефективних напрямків розвитку цього процесу обумовлює необхідність зміцнення національного фінансового, промислового та науково-технологічного потенціалу, накопичення капіталу, які формуються в результаті економічної діяльності.

Дослідження проблеми здійснення інвестиційної діяльності ТНК висвітлено у працях таких вітчизняних науковців, як: І. М. Карамбович, І. В. Кривов'язюк, А. Ш. Лозовський, П. В. Мекшун, А. І. Михайлишин, О. М. Мозговий, К. В. Панченко, В. В. Рокоча, А. В. Руденко-Сударева, Е. Б. Стародубцева, В. В. Токарь. Проте, незважаючи на те, що питання управління ТНК в умовах глобалізації економіки є досить важливим, дана тематика не висвітлена достатньою мірою та потребує подальших досліджень.

Метою статті є визначення впливу транснаціональних корпорацій на економіку країни в умовах глобалізації.

В академічних і політичних колах вважається, що першим, хто окреслив контури процесу глобалізації і пов'язав їх з функціонуванням міжнародних корпорацій, був американський соціолог Дж. Маклін, закликавши в 1981 р. визначити значення цього процесу. Відповідно до його визначення глобалізація є світовою конвергенцією ринків через існування нових форм бізнесу, які були названі «глобальними компаніями» [6].

Транснаціональні корпорації (за визначенням ООН) – це підприємства, які володіють виробництвом товарів або послуг чи контролюють його за межами країни, в якій вони базуються [2].

За офіційним визначенням ЮНКТАД, транснаціональна корпорація (*transnational corporation, multinational corporation, multinational company, multinational enterprise*) – це підприємство, що об'єднує юридичних осіб будь-яких організаційно-правових форм і видів діяльності у двох чи більше країнах і провадить єдину політику та загальну стратегію завдяки одному або декільком центрам прийняття рішень [2].

Основною характерною рисою ТНК є їх спроможність планувати, організовувати та контролювати господарську діяльність у різних країнах. Саме ця риса і відрізняє ТНК від інших учасників світової економічної системи. Такими учасниками є робоча сила, споживачі, місцеві, регіональні та національні уряди.

Отже, важливу роль у поглибленні економічних зв'язків між підприємствами різних країн відіграють транснаціональні корпорації. ТНК впливають не лише на формування економічної політики країн, а й на структуру всієї світової економіки, використовуючи різні методи конкурентної боротьби. За допомогою інформаційних і комунікаційних технологій ТНК вводять нові форми більш гнучкої організації та маркетингу продуктів.

Розвиток процесів транснаціоналізації особливо притаманний таким сферам, як електроніка, комп'ютери, автомобілебудування, виробництво продуктів харчування, напоїв і тютюнових виробів, фармацевтичних і косметичних товарів, інформаційні технології; у сфері послуг – ринки банківських, страхових, транспортних і консалтингових послуг. Характерною тенденцією розвитку ТНК є те, що приймаючі країни зазвичай сприяють їх поширенню.

До основних важливих параметрів, що відрізняють ТНК від інших організацій, слід віднести [5]:

- ✦ виробництво або надання послуг більше, ніж у шести країнах;
- ✦ частка зайнятих іноземних працівників у діяльності не менше 25%;
- ✦ частка капіталовкладень за кордоном у структурі активів складає від 25% та вище;
- ✦ річний обіг – від 1 млрд дол. США;
- ✦ обсяги продажу товарів за межами головної (материнської) компанії – від 20%;
- ✦ єдина визначна стратегія управління підприємств, які є частиною ТНК.

Вплив транснаціональних корпорацій на світову економіку незалежно від рівня їх розвитку зростає. Прямі іноземні інвестиції – це важливий механізм, через який передаються заощадження від передових промислово розвинених країн у країни, що розвиваються. Як правило, країни, що розвиваються, мають низький рівень заощаджень. Прямі інвестиції в економіку України з країн ЄС у 2019 р. склали 28289,3 млн дол., а з країн світу – 35809,6 млн дол. США [3] (рис. 1).

Чистий приплив прямих іноземних інвестицій в економіку України (рис. 2) у 2018 р. склав 31606,4 млн дол., а у 2019 р. 35809,6 млн дол. Але водночас інвестори вивели 6322 млн дол. у 2018 р. і 6272,7 млн дол. у 2019 р. [3].

Слід зауважити, що у 2019 р. найбільше іноземного капіталу вкладено в Дніпропетровську (3797,6 млн дол.), Київську (1645,3 млн дол.), Донецьку (1399,8 млн дол.), Одеську (1279,3 млн дол.), Полтавську (1166 млн дол.), Львівську (1116,3 млн дол.) і Харківську (762,5 млн дол.) області (рис. 3).

Серед найбільш впливових транснаціональних корпорацій, які представлені на вітчизняному ринку, можна відзначити Coca-Cola, Samsung, Toyota, Nestle, Nokia, Metro Cash&Carry, Hewlett-Packard, British American Tobacco та деякі інші ТНК [1]. Значного поширення в економіці України отримали потужні виробничі FMCG-компанії, які виробляють товари щоденного попиту (продукти харчування, напої, косметику, побутову хімію тощо), значно вплинувши на розширення асортименту цих товарів в Україні [14].

Так, серед закордонних інвесторів найбільш інвестиційно привабливими в Україні у 2019 р. були такі галузі економіки (рис. 4): промисловість – 32,38% від загального обсягу прямих іноземних інвестицій, залучених до України; оптова та роздрібна торгівля –

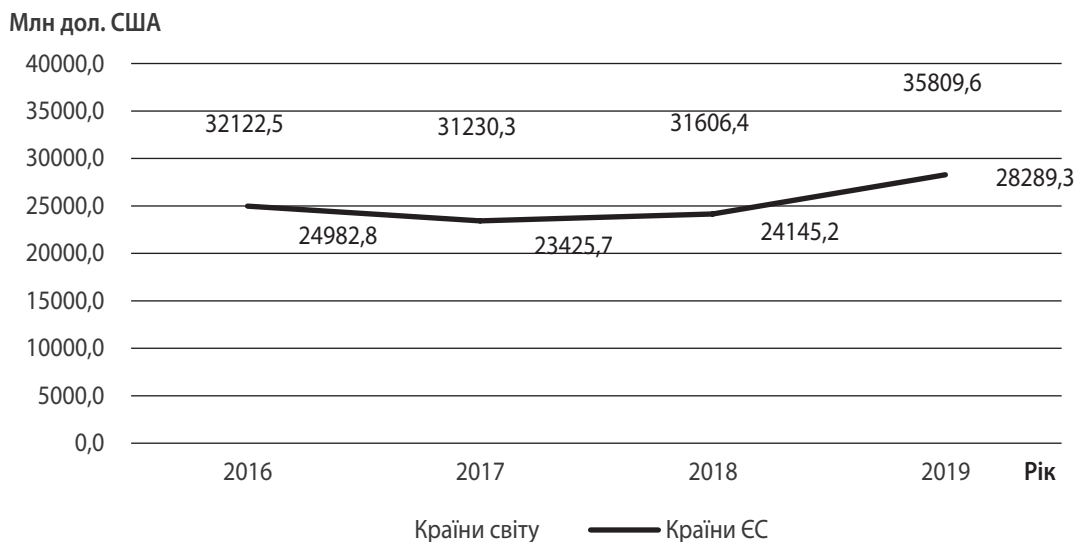

Рис. 1. Прямі інвестиції в економіку України з країн світу та країн ЄС

Джерело: складено за [3].

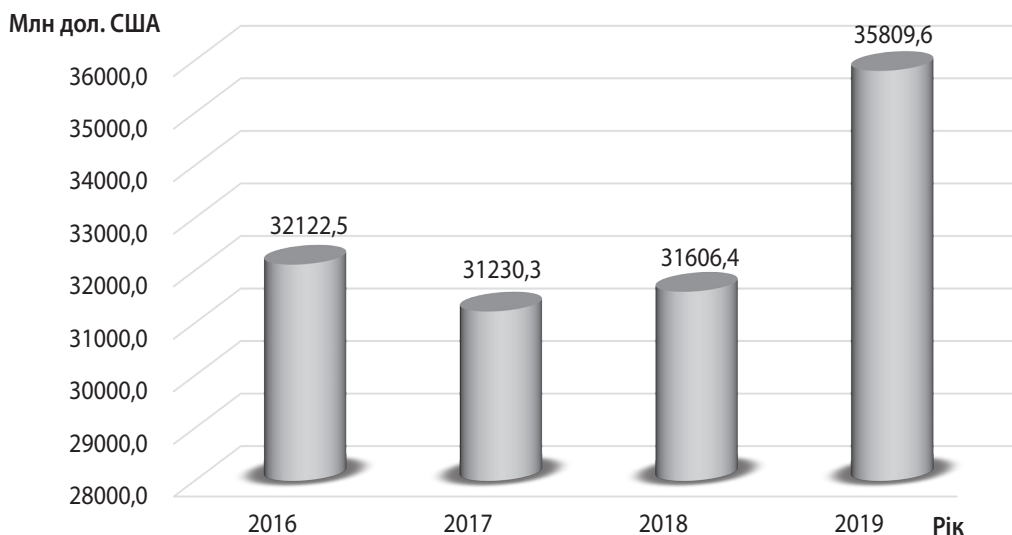

Рис. 2. Чистий приплив прямих іноземних інвестицій в економіку України

Джерело: складено за [3].

15,81%; фінансова сфера – 12,73%; операції з нерухомістю – 12,55%; професійна, наукова та технічна діяльність – 6,21%; інформація та телекомунікації – 8,21% [3].

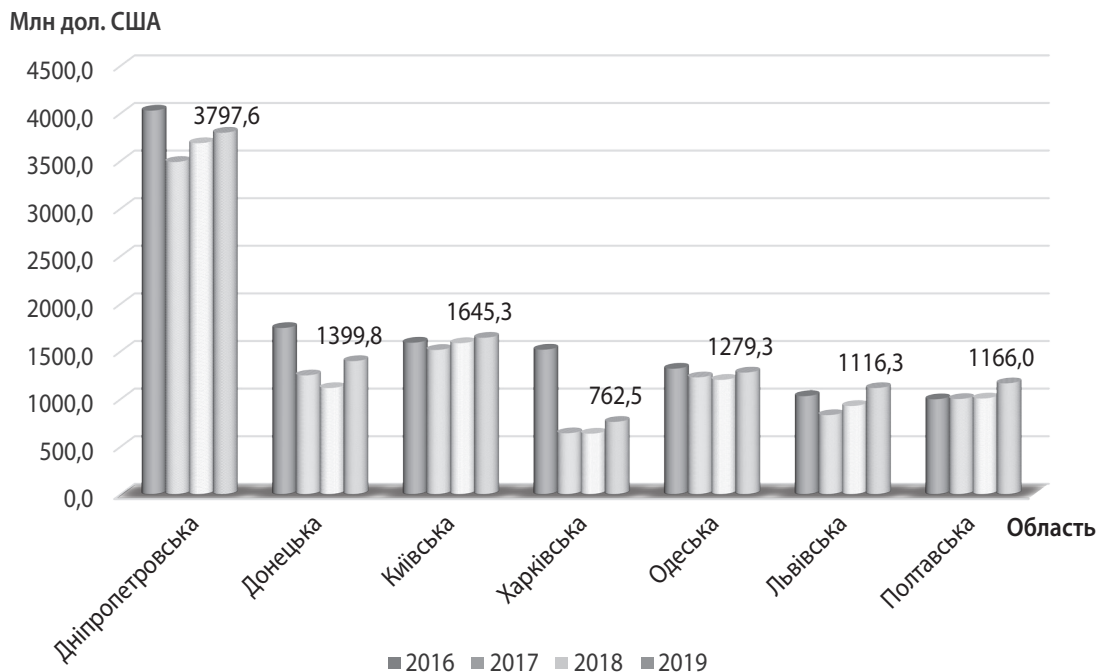
Також не менш привабливими в Україні у 2019 р. (рис. 5) були такі сфери промисловості: переробна промисловість – 24,04% від загального обсягу прямих іноземних інвестицій, залучених до України; виробництво харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів – 7,94%; металургійне виробництво – 5,04%; добувна промисловість – 5,67%; виробництво гумових і пластмасових виробів – 3,20% [3].

Слід відзначити, що низькотехнологічні, енергоємні сектори виробництва є основні одержувачі іноземних інвестицій у промисловий сектор економіки. Змінити існуючу галузеву структуру промисловості не дозволяє відсутність інтересів іноземних

інвесторів до вкладень капіталу в інноваційний розвиток підприємств.

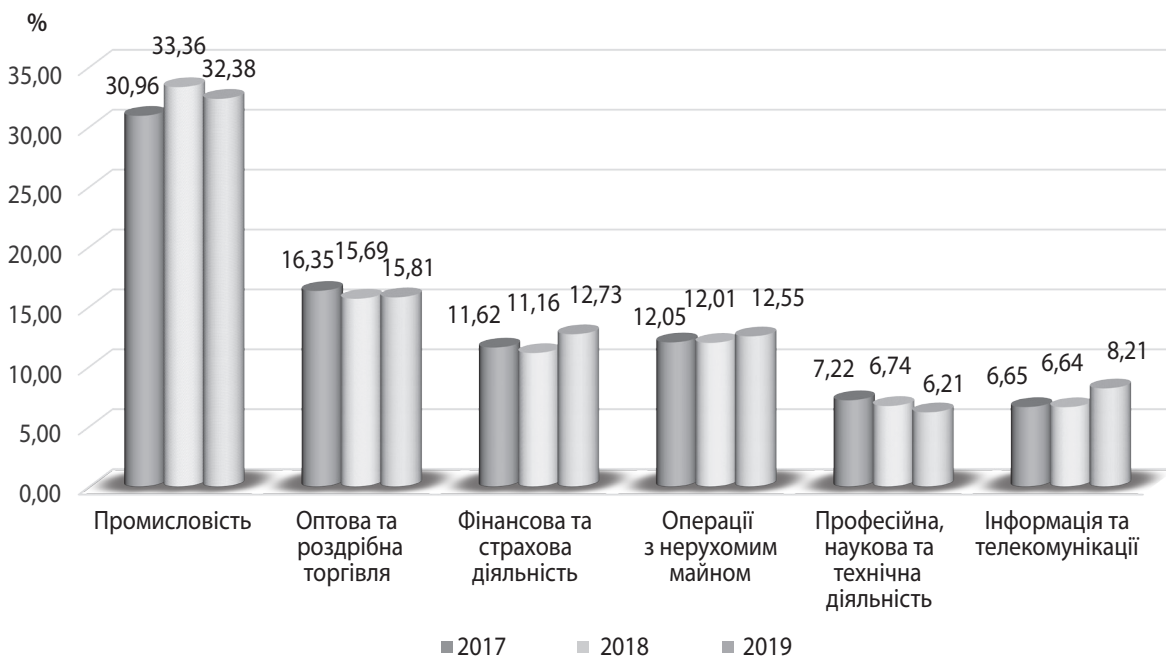
Аналіз галузевої діяльності ТНК показав, що інтереси іноземних інвесторів у секторі обробної промисловості проявляються головним чином у харчовій промисловості, частка якої у 2019 р. оцінювалася на рівні майже 10% від загальних обсягів промисловості.

Безперечним лідером в Україні у сфері харчової промисловості залишається компанія Nestlé [11]. Також не меншої уваги заслуговує діяльність компанії Kraft Foods. Ця компанія інвестувала в розвиток бізнесу в Україні понад 200 млн дол. США [9]. Виробництво засобів гігієни в Україні в огляді компанії Procter & Gamble заслуговує на особливу увагу. Продукція цієї компанії з'явилася на українському ринку ще в 1990 р. Корпорація Procter&Gamble пред-

Рис. 3. Прямі інвестиції (акціонерний капітал) в економіці України по регіонах

Джерело: складено за [3].

Рис. 4. Обсяг прямих іноземних інвестицій, залучених до України

Джерело: складено за [3].

ставляє на ринку України більше 40 торгових марок, включаючи такі, як Tide, Ariel, Pantene Pro-V, Shandy, Gillette, Safeguard, Camay, Pampers, Blend-a-Med, Londa, Wella, Gala, Mach 3, Duracell, Braun й інші. Також через дистриб'юторів Procter&Gamble в Україні продається косметична продукція та парфумерія, професійні стоматологічні засоби [10]. Лідером оптової торгівлі в Україні є корпорація Metro Cash&Carry.

У нафтогазовій сфері в Україні безперечним лідером є Royal Dutch Shell, що володіє комплексом автотранспортних станцій і представництвами з продажу мастильних матеріалів.

Суттєвий вплив на економічний розвиток України надають фінансові корпорації. У цій сфері лідируючі позиції в Україні займають Raiffeisen Bank Aval, International, UniCredit Bank TM, OTP Group.

Рис. 5. Інвестиційно привабливі сфери промисловості України

Джерело: складено за [3].

На страховому ринку України лідирують AXA Group (Франція); Vienna Insurance Group (Австрія), до складу якої входить СК «Українська страхова група», UNIQA Group (Австрія), представлена СК «Уніка», та ін. [14, с. 10].

Винятковістю діяльності іноземних ТНК на території України стали процеси злиття та поглинання. Такі корпорації, як Coca Cola, Volkswagen, Panasonic, Sony та деякі інші виходили на український ринок з початковими інвестиціями, проте більшість міжнародних корпорацій, які діють на території України, уклали угоди злиття та поглинання.

Такі процеси в Україні зменшують уразливість компаній і сприяють більш рентабельному веденню операцій, реорганізації та модернізації виробництва, розширенню ринків збуту, збільшенню зайнятості. ТНК у сучасному світі значною мірою підпорядковують собі процеси становлення економічних структур і правових режимів, а їх прихід в будь-яку країну має як позитивні, так і негативні наслідки (рис. 6).

Таким чином, основою нової глобальної економічної системи є ТНК, які володіють великими фінансовими ресурсами, впроваджують передові технології, мають значні просторові ринки збуту та проводять активну інвестиційну політику в глобальному масштабі.

Саме транснаціональні корпорації є головними суб'єктами міжнародних економічних процесів в умовах глобалізованого світу, а їх розмір є визначальним фактором транснаціоналізації діяльності, особливо при злиттях і поглинаннях. Організуючи

нові дочірні компанії та філії в інших країнах і розширюючи свою географічну присутність за кордоном, ТНК збільшують обсяги продажів і впливають на структуру всієї світової економіки.

Отже, за умови ефективної політики країн діяльність ТНК матиме тільки позитивні ефекти для економіки країни в цілому. Держава повинна сприяти входженню транснаціональних компаній і забезпечити через них свою присутність на світових ринках. Саме забезпечення сприятливого бізнес-клімату, надходження іноземних інвестицій у галузі, пріоритетні для національної економіки, використання інструментів стимулювання в інноваційний розвиток і науково-технологічну діяльність необхідно для максимізації позитивного ефекту від діяльності ТНК.

ЛІТЕРАТУРА

1. Віннічук Ю., Головнюв С. 200 найбільших компаній України в 2019 році. URL: https://biz.censor.net/resonance/3218608/200_nayiblishih_kompaniy_ukrani_2019_roku
2. Бусол О. Ю. Транснаціональні злочинні угруповання та транснаціональні корпорації: межі корупційного симбіозу. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія «Юридичні науки»*. 2018. Т. 29. № 4. С. 154–159. URL: http://www.juris.vernadskyjournals.in.ua/journals/2018/4_2018/27.pdf
3. Державний комітет статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>

Конкурентні переваги ТНК

- володіння та доступ до природних ресурсів, капіталу та результатів НДДКР по всьому світу;
- горизонтальна диверсифікація в різні галузі або вертикальна інтеграція за технологічним принципом у рамках однієї галузі, що забезпечують економічну стабільність і фінансову стійкість ТНК;
- можливість вибору місця розміщення філій у різних країнах з урахуванням розмірів їх національних ринків, темпів економічного зростання, цін, доступності економічних ресурсів, а також політичної стабільності;
- низька вартість фінансових ресурсів завдяки ширшим можливостям їх залучення;
- економія на масштабах підприємства;
- доступ до кваліфікованих кадрів і багаті можливості з їх селекції

Негативні прояви діяльності ТНК

- істотна або можлива монополізація локальних ринків;
- можливість диктувати свої умови не лише своїм конкурентам, але і цілим національним економікам, що несе загрозу їх національній безпеці;
- перенесення економічно брудних виробництв у найменш розвинені приймаючі країни;
- наростання тенденції до скорочення зайнятості на підприємствах ТНК

Рис. 6. Конкурентні переваги та негативні прояви транснаціональних корпорацій

- Кривов'язюк І. В. Сучасне трактування та динамізм розвитку сектору транснаціональних корпорацій світу. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2016. Вип. 13. С. 74–78. URL: <http://global-national.in.ua/archive/13-2016/16.pdf>
- Мадяр Р. О., Кушнір Ю. Б., Далекорей М. І. Транснаціоналізація українського бізнесу в глобальній економіці. *Інвестиції: практика та досвід*. 2017. № 11. С. 26–31. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/11_2017/7.pdf
- Маргелов М. В. «Глобалізація» – превратности термина. *США – Канада: економіка, політика, культура*. 1968. № 9. С. 47–59. URL:
- Мекшун П. В. Позитивні риси та загрози транснаціоналізації економіки України. *Інвестиції: практика та досвід*. 2013. № 10. С. 84–88. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/10_2013/22.pdf
- Михайлишин Л. І. Транснаціоналізація світової економіки: інноваційний аспект: монографія. Вінниця: ДонНУ, 2016. 314 с.
- Офіційний сайт компанії Kraft Foods (Mondelēz International). URL: <http://www.mondelezinternational.com>
- Офіційний сайт компанії Procter&Gamble Україна. URL: <http://www.pg.com.ua>
- Офіційний сайт компанії ТОВ «Нестле Україна». URL: <http://www.nestle.ua>
- Панченко К. В. Вплив транснаціональних корпорацій на структурні зрушення в країнах з перехідною економікою: дис. ... канд. екон. наук: 08.05.01. Київ, 2004. 231 с.
- Пехник А. В., Присяжнюк Ю. І. Транснаціональні корпорації у реаліях сучасного міжнародного бізнесу. *Збірник наукових праць Черкаського державного технологічного університету. Серія «Економічні науки»*. 2018. Вип. 51. С. 82–90.
- Пономаренко І. В. Вплив діяльності транснаціональних корпорацій на економіку України. *Ефективна економіка*. 2013. № 2. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1798>

REFERENCES

- Busol, O. Yu. "Transnatsionalni zlochynni uhrupovannia ta transnatsionalni korporatsii: mezhi koruptsiinoho symbiozu" [Transnational Criminal Gangs and Multi-national Corporations: The Cornerstone of Corruption Symbiosis]. *Vcheni zapysky Tavriiskoho natsionalnoho universytetu imeni V. I. Vernadskoho. Seriya «Yurydychni nauky»*, vol. 29, no. 4 (2018):154-159. http://www.juris.vernadskyjournals.in.ua/journals/2018/4_2018/27.pdf
- Derzhavnyi komitet statystyky Ukrainy. <http://www.ukrstat.gov.ua>
- Kryvoviazuk, I. V. "Suchasne traktuvannia ta dynamizm rozvytku sektoru transnatsionalnykh korporatsii svitu" [Modern Interpretation and Development Dynamics of Sector of Transnational Corporations of the World]. *Hlobalni ta natsionalni problemy ekonomiky*, is. 13 (2016): 74-78. <http://global-national.in.ua/archive/13-2016/16.pdf>
- Madiar, R. O., Kushnir, Yu. B., and Dalekorei, M. I. "Transnatsionalizatsiia ukrainskoho biznesu v hlobalnii ekonomitsi" [Transnationalization of Ukrainian Business into Global Economics]. *Investytsii: praktyka ta dosvid*, no. 11 (2017): 26-31. http://www.investplan.com.ua/pdf/11_2017/7.pdf
- Margelov, M. V. "«Globalizatsiya» – prevratnosti termina" ["Globalization" – The Vicissitudes of the Term]. *SShA –*

Kanada: ekonomika, politika, kultura, no. 9 (1968): 47-59.

Mekshun, P. V. "Pozytyvni rysy ta zahrozy transnatsionalizatsii ekonomiky Ukrainy" [Positive Features and Threats Transnationalization of Economy of Ukraine]. *Investytsii: praktyka ta dosvid*, no. 10 (2013): 84-88. http://www.investplan.com.ua/pdf/10_2013/22.pdf

Mykhailyshyn, L. I. *Transnatsionalizatsiia svitovoi ekonomiky: innovatsiynyi aspekt* [Transnationalization of the World Economy: An Innovative Aspect]. Vinnytsia: DonNU, 2016.

Ofitsiynyi sait kompanii Kraft Foods (Mondelez International). <http://www.mondelezinternational.com>

Ofitsiynyi sait kompanii Procter&Gamble Ukraina. <http://www.pg.com.ua>

Ofitsiynyi sait kompanii TOV «Nestle Ukraina». <http://www.nestle.ua>

Panchenko, K. V. "Vplyv transnatsionalnykh korporatsii na strukturni zrushennia v krainakh z perekhidnoiu ekonomikoiu" [The Impact of Multinational Corporations

on Structural Changes in Transition Economies]: *dys... kand. ekon. nauk*: 08.05.01, 2004.

Pekhnuk, A. V., and Prysiazniuk, Yu. I. "Transnatsionalni korporatsii u realiiakh suchasnoho mizhnarodnoho biznesu" [Transnational Corporations in the Realities of Contemporary International Business]. *Zbirnyk naukovykh prats Cherkaskoho derzhavnogo tekhnolohichnoho universytetu. Seriiia «Ekonomichni nauky»*, no. 51 (2018): 82-90.

Ponomarenko, I. V. "Vplyv diialnosti transnatsionalnykh korporatsii na ekonomiku Ukrainy" [The Impact of Multinational Corporations on the Economy of Ukraine]. *Efektivna ekonomika*, no. 2 (2013). <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1798>

Vinnichuk, Yu., and Holovnyov, S. "200 naibilshykh kompanii Ukrainy v 2019 rotsi" [200 Largest Companies of Ukraine in 2019]. https://biz.censor.net/resonance/3218608/200_naybilshih_kompanyi_ukrains_2019_roku

УДК 330.34-026.15
JEL: O3; O10; P4

ОБҐРУНТУВАННЯ КРИТЕРІЇВ КРЕАТИВНИХ ІНДУСТРІЙ

©2021 ПЕРЕРВА І. М.

УДК 330.34-026.15
JEL: O3; O10; P4

Перерва І. М. Обґрунтування критеріїв креативних індустрій

Мета статті полягає в дослідженні специфіки й особливостей поняття «креативні індустрії» та визначенні критеріїв, які дозволили б ідентифікувати діяльність як таку, що належить саме до креативного сектора; дослідженні поняття «креативні індустрії» та їх взаємозв'язку з «культурними індустріями»; розкритті сутності різних класифікацій культурних і креативних індустрій; узагальненні теоретичних підходів до дослідження даного сектора. У результаті дослідження було проаналізовано та розкрито основні підходи науковців, практиків та організацій щодо визначення понять «культурні індустрії» та «креативні індустрії» та особливості розвитку даного сектора економіки. Висвітлено генезис цих термінів у різних літературних джерелах і показано становлення креативної індустрії як невід'ємної складової при переході від індустріального суспільства до інтелектуального. Досліджено взаємозв'язок і співвідношення культурних і креативних індустрій. Розглянуто роль креативних індустрій в інноваційних процесах, що дозволяє виявити їх вплив як на економічний, так і на соціальний розвиток суспільства. Наведено особистісні та організаційні моделі класифікації креативних індустрій в історичній ретроспективі періодів розвитку креативних індустрій. Визначено особливості та характеристики моделей класифікації креативних індустрій та основні умови включення галузей до креативного сектора. На основі аналізу та узагальнення виділено основні критерії, які дозволять ідентифікувати діяльність, як таку, що належить саме до креативного сектора. Перспективами подальших досліджень у даному напрямі є використання критеріїв креативних індустрій для розробки універсальної системи класифікації креативних індустрій та комплексної ідеї розвитку креативного сектора в цілому.

Ключові слова: креативність, культурні індустрії, креативні індустрії, критерії, модель.

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2021-1-27-33>

Рис.: 1. Табл.: 1. Бібл.: 19.

Перерва Іванна Миколаївна – кандидат економічних наук, доцент кафедри менеджменту та бізнесу, Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця (просп. Науки, 9а, Харків, 61166, Україна)

E-mail: imatsikanych@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8119-7022>

Researcher ID: AAE-7363-2020

UDC 330.34-026.15
JEL: O3; O10; P4

Pererva I. M. Substantiating the Creative Industry Criteria

The article is aimed at researching the specifics and features of the concept of «creative industries» and defining the criteria that would identify activities as belonging to the creative sector precisely; studying the concept of «creative industries» and their relationship with «cultural industries»; disclosing the essence of various classifications of cultural and creative industries; generalization of theoretical approaches to the studies on this sector. As result of the research, the main approaches of scholars, practitioners and organizations on the definition of the concepts of «cultural industries» and «creative industries» and the peculiarities of the development of this sector of the economy are analyzed and disclosed. The genesis of these concepts in various literary sources is highlighted and the formation of the creative industry as an integral part in the transition from industrial society to intellectual is shown. The relationship and the proportion of cultural and creative industries are examined. The role of creative industries in innovative processes is considered, which allows to identify their impact on both